

SÖDERBYBLADET

Nr 11 Årgång 5 November 2005

ISSN 1459-8493

Utgivare: Södra Vallgrund byaråd rf

Luciatåget 2005

Årets Lucia, Marielle Westerlund, med följe, lussar för oss på luciakvällen, 13.12 med start från Vikstigen kl. 18.30. Efter luciataget fortsätter vi med trevligt luciaprogram och kaffeservering i uf-lokalen. Välkomna!

Önskar ni eller har ni någon vän som skulle bli glad av ett besök av Lucia med följe?

Årets lucia lussar i önskade gårdar söndagen den 11.12 från och med kl. 17.00. Om ni önskar besök eller vet någon som skulle vilja ha luciabesök, ta kontakt med Ann Anderson tel. 050-3499797.

Till sist:

Pysselpåminnelse! Lördagen 3.12. kl. 14.00 har vi en julpysseldag i lokalin. Vi stöper ljus, gör fina julkort och annat pyssel. Kom med och pyssla! Anmäl ditt deltagande till Maria Ström, tel. 050-3687496.

Hälsningar Uf Havsbandet

***

JULÖPPNING

I julgranens sken står tre bockar Bruse och hälsar välkommen vid ingången till Sommaröhallen. Eller är det bockarna Gran. Deras sträva päls består mest av granris.

Inne i hallen finns ett utbud mat och nyttoprylar, större än vanligt. Vad sägs om purmolimpa, russinkaka eller örtströmming för matbordet. En hunds memoarer av författaren Carina Wolff-Brandt för den läshungriga. En ängel i keramik eller tiffany för den som vill pryda sitt hem. En adventsljusstake i trä som på ett genialt sätt går

att vika ihop. På sida upp och sida ner kan produkter räknas upp som skickliga och flitiga hantverkare tillverkat.

Eftersom alla böcker i Antikvariatet var utbytta hade böckerna god åtgång redan första dagen. Här kan böcker som inte längre finns i handeln, samt böcker som säljs i bokhandeln, köpas till oförskämt förmånliga priser.

Glöggen som serverades hade god åtgång. Ett dignande bord med attraktiva lotterivinster lockade till lottköp.

Enligt försäljarna och kunderna var inte kundtillströmningen mindre än tidigare år trots att det också var marknad i Replot. Bland kunderna fanns inte enbart bybor utan även intresserade från andra byar och stan samt ganska långvägaifrån.

Det känns tillfredsställande att vi har egen julgata och julöppning i vår by så kan vi undvika ta del av den stressande och upphetsade julstämningen i stan.

För den hungriga serverade skolans Föräldraförening julgröt, kaffe och julstjärnor på skolan.

Till alla som på något sätt bidragit till att julöppningen kunde genomföras, blev lyckad och stämningsfull, sänder vi varma tankar av tacksamhet.

Börje

***

TILL SALU

En 50 cm bred diskmaskin av märket Husqvarna. Pris 100 euro.

Närmare uppgifter per tel. 050-5575140 / Johan

***

EFTERLYSNING

Föreningen Folkhälsan i Replot r.f. fyller 85 år 2007.

Med anledning av detta håller vi på att skriva en historik om vår förening. Vi skulle vara väldigt tacksamma om någon har något att berätta som

har med Folkhälsan i Replot att göra, eller bilder som vi kunde använda oss av, t.ex. från simskola eller andra aktiviteter som Folkhälsan arrangerat eller varit delaktig i.

Bilder som vi får låna returneras naturligtvis, men skriv gärna namn och adress bakom fotot för att undvika att de returneras till fel adress.

Kontakta gärna direkt skribenten Carina Sundqvist-Dalkarl, tel: 040-5855961, 3830130 eller via e-post:

carina.sundqvist-dalkarl@netikka.fi

Men det går också bra att kontakta Lotta Berg på tel: 044-3322822, 3520470 eller via e-post: lottus@netikka.fi

Mvh Lotta Berg

Ordf. Föreningen Folkhälsan i Replot

***

HUSFLYTTNING

Vi satt och åt risgrynsgröt i lugn och ro. Plötsligt ställde sig alla i fönstret. Bo-Johan Rönn hade parkerat sin lastbil framför Handlin med ett hus på flaket. Det var omklädningshuset från simstranden som tilldelats ny uppgift och ny plats. Efter att nu mest varit i användning på sommaren väntar nya vinteruppgifter. Som omklädningshus för skridskoåkarna. Huset placeras på skolgården bredvid skrinnskobanan. Tänk så omtänksamt. Till projekt Sommarösund hör ju bl.a. nytt simhus.

Som flyttkarlar sågs: Anders Back, Nils-Erik Westerlund, Bo-Johan Rönn och Fredrik Gull. De hade ordentliga doningar att ta i händerna. Då händer det.

Det behöver inte enbart vara bjällerklang och julgröt under en julöppning utan även husflyttning.

Börje

***

PIPPI PÅ FM

17 – 18.9.05 var jag på Finska mästerskapet i viltspår med tollartiken FIN JVA & MVA Tollerbay Derex Joy ”Pippi”, som jag fött upp och äger tillsammans med min syster Agneta Norrholm.

Efter att ha vunnit Vasa kenneldistrikts mästerskap 4.9.05 fick jag fara till FM för att representera Vasa kenneldistrikt.

Tillsammans med 18 andra distriktsmästare från hela landet tävlade jag om en plats i söndagens

final. Pippi vann lördagens kvaltävling med 50 poäng av 50 möjliga! Och i söndagens final kom hon på 5:e plats.

Eva-Lisa Granholm

***

EN TAXIKÖRNING FRÅN BERGÖ

Det var en lättnad för oss skärgårdsbor när bilen gjorde sitt intåg. Det var år 1937. Det jag nu skall berätta om hände år 1942. Jag hade kommit hem från kriget och skaffat mig en bil. En gammal Chrysler, årsmodell 1934. Taxirättigheter hade erhållits.

Tre lotsar hade kommit till Bergö från Norrskär och ville hem till Vallgrund. De ringde och jag lovade hämta dem. Det var januari och inte mycket snö. Jag skulle ta isvägen, den var nästan snöfri. Rimfrost glittrade i den uppgående solens strålar.

-Håll dig norr om Ensten så finns ingen packis, meddelade lotsarna.

Isen var slät och fin. Jag höll god fart och njöt av det vackra vädret. Det skulle inte ta lång stund till Bergö.

Plötsligt ser jag ett svart band. Det kommer hastigt närmare. Att stanna i tid var omöjligt. Isförskjutning hade bildat en hög kant. Det var bara att hålla i ratten och vänta på vad som skulle hända. Och visst hände det något. Det kände jag genast. Bilen hade blivit låg i baken. Jag klev ur och fann att hela bakaxeln låg en bra bit åt det håll varifrån jag kommit. Jag stod länge och betraktade förödelsten. Att säga några välvalda fula ord hade inte hjälpt och dessutom var det ju ingen som lyssnade. Hade jag haft isbilen med mig hade jag hackat runt den och låtit den sjunka. Däremot hade jag en massa med andra grejor med mig. Med i bilen fanns, plankbitar, vedträn, kättingar, järntråd, spik, rep, yxa, såg, hammare, fil och så naturligtvis domkraften. Jag bet ihop och började jobba. Världens största verkstadsgolv stod ju till mitt förfogande. Samlade ihop hjul och axel och lyfte upp bilen. Naturligtvis var det inte det lättast att få drivaxeln rätt in i kardan. Styrhjälp hade behövts. Axeln var skamfilad och fordrade en hel del filningsarbete. Bromsstag skarvades och resårer ersattes med vedträn. Allt surrades med rep och järntråd. Bilen var klar för provkörning. Den fungerade.

Och lotsarna fick jag hem från Bergö.

John Ståhl

***

RAINBOW EAGLE

Nej, någon utpräglad indianklädsel, som den beskrivs i dåtida ungdomsböcker, hade han inte. Han är klädd i farmare, röd skjorta med en blå mönsterrand fram på bröstet. Vackra ringar och smycken pryder hans händer och hals. Han bär glasögon och har ett långt silverglänsande hår. Ca. 100 personer hade sökt sig till skolan för att lyssna till hans budskap om kärlek och respekt för moder jord och allt levande.

Okla-Choktaw-indianen Rainbow Eagle utstrålar frimodighet, tillit och visdom. Medan de sista åhörarna samlas slår han sakta på sin trumma.

-Det här är ett ljud som alla känner igen, säger han. Våra hjärtslag.

Snabbt och med inlevelse tolkas hans visdomsord till svenska av Magdalena Norrby.

- Jag talar om viktiga saker. Bra att ni får höra dem två gånger, tycker Rainbow Eagle.

Han fortsätter, jag har talat med skaparen om er ö när jag kom hit. Den stiger hela tiden upp ur havet. Det gör inte USA. De har problem.

För den närvarande publiken sjöng Rainbow Eagle en tack-sång till skaparen.

Vi fick se en film som visade att kärleken bygger broar och att det alltid finns hopp.

Om sig själv berättar Rainbow Eagle att hans far var en fullblodsindian och hans mor en vanlig amerikansk kvinna.

-Det tyckte de övriga indianerna inte om, berättar han. Men mor var stark. Hon började känna indianen inom sig.

-När jag växte upp, berättar Rainbow Eagle, sökte jag mig till de äldre indianerna för att ta lärdom av deras visdom. Det är viktigt att lyssna till de gamlas visdom.

Rainbow Eagle är utbildad lärare, han undervisar genom sång, dans och genom att berätta historier.

Han har även skrivit ett par böcker.

Under sin 30-åriga lärargärning har han bl.a. försökt lära ungdomar varför vi skall:

-Tacka för varje dag

-Ta hand om och älska oss själva

-Vara ärliga

-Visa hänsyn till andra

-Förstå våra egna känslor

-Vara stark men ödmjuk

Viktigt är också att göra det man tror är rätt även om det är svårt. Man skall heller inte glömma att lära av naturen.

Rainbow Eagle tycker att vi finländare måste ha väldigt mycket tandvård.

Så kan en indian från Oklahoma tolka det när vi går omkring med handen mot kinden och pratar i telefon.

Börje

***

Lek och allvar på höstisen

Under kriget var det inte mycket till aktiviteter inomhus men däremot utnyttjade vi ungdomar de aktiviteter som naturen bjöd på. Is och snö. Höstisarna var mycket lockande och den blanka isen tycktes aldrig bli stark nog. Men lekarna fick vänta, kvällarna var korta och man hade ju naturligtvis sina läxor som skulle avklaras i dagsljus, för under krigstiden levde vi i ett ständigt mörker. Inte nog med att belysningen var skral, allmän mörkläggning var påbjuden så alla fönster där man hade någon belysning måste täckas med filter för att inte ge vägledning åt fientligt flyg.

Man kunde sporadiskt få sig tilldelad någon liter lyspetroleum eller också hade man den oberäkneliga karbidlampan med sina nycker. Karbidlampan hade två behållare, en för själva karbiden, ett medel som utvecklade gas när det aktiverades av vatten. Ovanför denna fanns därför en behållare med vatten som man medels en kran skulle tillföra karbiden. Denna gas leddes med ett rör genom vattenbehållaren upp till ett munstycke med två små hål där man kunde tända den utströmmande gasen. Det var mycket viktigt att vattentillförseln inte blev för stor, då var det stor risk för explosion och likaså om karbidbehållaren inte var tillräckligt hårt åtdragen kunde gasen strömma ut genom den läckande packningen och antändas av ljuslågan.

Det var inte alltför sällan man fick slänga ut den flammande gaslampan i snödrivan.

På den tiden fanns det mycket barn i dessa trakter. Från Sandströms till Ahlskogs kunde det bli ett tjugotal ungdomar i olika åldrar som samlades på isen, aktiviteter inomhus var ju som sagt mycket begränsad på grund av avsaknaden av hygglig belysning.

Vi hade en lek där man ställde upp två sparkstöttingar en bit från varandra, ett mål som man skulle nå utan att bli tagen av den som valts till fasttagare. Vartefter någon blev tagen utökades fasttagarskaran till dess alla var gripna. Största delen av oss hade ju skridskor av varierande

modell men även de som var utan fick ju delta men de blev ju alltid de första offren för fasttagarna.

Det var ju støj och rop hela tiden och en kväll när vi undrade varför Edvin och Jalle inte kom hörde vi plötsligt att någon hojtade och vi tog för givet att de var i antågande. Men när de äntligen uppenbarade sig och frågade om vi inte hört någon ropa gick det upp för oss att det var "Rönnis Hannas" rop vi hört när hon gått ner sig i "Arstupojkarnas" isränna. Edvin och Jalle hade hjälpt upp Hanna som inte hade långt kvar till värmen i sin stuga.

Hanna som bodde på andra sidan av sundet hade tidigare på dagen åkt för att besöka sin svärdotter vid "Villas" Mot kvällen hade "Arstupojkarna" kommit till sundet med sin båt som var isförstärkt i fören och därmed kunde gå i is. Denna nyöppnade isränna var Hanna ovetande om varför hon i mörkret sparkade rakt ner i rännan.

Detta får mig att fundera över att vi förmodligen lekte på ganska svag is. "Arstupojkarnas" båt kunde väl knappast klara mycket mera än 5 cm tjock is. Men vad jag kan minnas förekom inte något olyckstillbud under våra lekar på isen.

Lars-Ola Berg

***

Glöm inte JULFESTEN PÅ SOLGÅRD

tisdagen den 3.1.2006 kl. 13.00.

Kyrkoherde Jouni Sinisalo och Pensionärs-
kören från Replot församling medverkar.

Panik

Lärarinnan Greta bodde vårterminen 1952 ensam i Södra Vallgrund skolhus, i lärarbostaden i övre våningen . Den tiden låste man i allmänhet inte skolans ytterdörrar.

Greta hade en kväll varit borta någonstans på kvällen. När hon i mörkret återvände, hade det fallit ett tjockt lager blidsnö. Hon lyste sig fram med en ficklampa och såg till sin förfäran att spår av 47-nummers gummistövlar ledde in genom ytterdörren men inga spår ut. Greta smög sig tyst uppför trapporna och låste in sig i sin bostad. Inte ens lamporna vågade hon tända.

Hon låg och darrade hela natten eftersom hon

hörde hasande ljud och dunsar än nära intill än längre bort. Flera inkräktare hade smugit sig in , trodde hon, för hon hörde ljud från olika håll i byggnaden samtidigt.

På morgonen hörde hon att städerskan Mildrid kom och började tända eld i skolans kakelugnar. Då vågade hon sig ut och undersökte tillsammans med Mildrid de märkvärdiga fotspåren. De fotspår inåt som skrämt henne på kvällen fanns kvar men från den andra ytterdörren lede spår ut på gårdsplanen. Karlen med de stora fötterna hade på kvällen gått in genom den ena ytterdörren och sedan gått ut genom den andra. Hasandet och dunsandet berodde på att snön gled ned från plåttaket med en duns ned på verandataket och därifrån till marken.

Greta lugnade sig, men hade fortfarande obehag av oljud i det stora huset.

Hon besökte senare en läkare för hjärtbesvär - kanske en följd av paniken under natten med blidväder.

Josef Lindgrén

***

ÅRET SOM GÅTT

Eftersom detta är årets sista nummer av Söderbybladet vill vi tacka alla bybor som i olika arbetsgrupper gjort ett uppoffrande arbete för trivseln och gemenskapen i byn.

Vi önskar er alla en

FRIDFULL JUL OCH ETT INSPIRERANDE NYTT ÅR

Södra Vallgrund Byaråd

gm Börje Anderson red för Söderbybladet

***

SÖDERBYBLADET

Redaktör: Börje Anderson

Lotsvägen 2, 65930 Södra Vallgrund

Tel. 06-3527758, GSM 050-5917958

E-post: borje.anderson@kolumbus.fi

Redaktionssekreterare: Hans Söderlund

Sommarösundvägen 442A

65930 Södra Vallgrund, tel. 06-3527586

Nästa blad, nr 1 utkommer omkring vecka 2, år 2006.